

Scenariusz zastosowania nabytej wiedzy podczas Kursu „Giełda Papierów Wartościowych i rynek kapitałowy” dla przedmiotu „Podstawy przedsiębiorczości”

Temat lekcji: Myślę, więc inwestuję. Jakie są zalety i wady giełdowych instrumentów finansowych?

1. Cele ogólne:

- Zapoznanie uczniów z różnymi formami inwestowania pieniędzy na giełdzie.
- Ukazanie zalet i wad poszczególnych instrumentów finansowych.

2. Cele edukacyjne:

Uczeń:

- umie wyjaśnić pojęcia: oszczędzanie, inwestowanie, rynek finansowy, instrument finansowy, akcje, obligacje, opcje, kontrakty terminowe, dywidenda, hossa, bessa,
- zna prawa akcjonariuszy,
- rozumie zależność pomiędzy zyskiem a ryzykiem,
- rozumie podstawowe mechanizmy funkcjonujące na rynku kapitałowym,
- potrafi dostosować dany rodzaj instrumentu finansowego do swoich potrzeb inwestycyjnych.

3. Metody pracy:

- pogadanka
- dyskusja,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- praca indywidualna.

4. Środki dydaktyczne:

- kolorowe karteczki samoprzylepne,
- duże arkusze papieru,
- mazaki,
- masa mocująca,

- karty do ćwiczenia – „Zalety i wady różnych instrumentów finansowych”,
- film – „Instrumenty Giełdy Papierów Wartościowych”,
- foliogramy:
 1. „Jak Polacy chcieliby lokować lub inwestować pieniądze...”
 2. „... a jak w rzeczywistości inwestują”
 3. „Oszczędzanie”
 4. „Inwestowanie”

5. Przebieg lekcji:

FAZA WPROWADZAJĄCA

Ćwiczenie 1. - W jaki sposób najlepiej pomnażać swoje oszczędności, czas - 6 minut

Rozdaj uczniom po 2 karteczki samoprzylepne i poproś, żeby zapisali na każdej z nich, w jaki sposób najlepiej pomnażać swoje oszczędności. Niech następnie podejść do tablicy i przykleją swoje karteczki tak, żeby grupowały się tematycznie – te same formy pomnażania pieniędzy – razem. Poproś jednego ucznia o krótkie podsumowanie ćwiczenia i przedstawienie wniosków – jak uczniowie chcieliby lokować lub inwestować swoje pieniądze. Jako podsumowanie ćwiczenia pokaż uczniom foliogramy (Załącznik 1. i Załącznik 2.).

Teraz zapoznaj uczniów z tematem nowej lekcji i przedstaw jej cele.

FAZA REALIZACYJNA

Ćwiczenie 2. – Burza mózgów, czas – 6 minut

Zaproponuj uczniom, aby w formie burzy mózgów spróbowali określić pojęcia **oszczędzanie** i **inwestowanie**. Jako podsumowanie pokaż uczniom foliogramy – Załącznik 3. i Załącznik 4. Zwróć uwagę na fakt, że „aby inwestować, trzeba najpierw oszczędzić”, jeżeli natomiast chodzi o czas – to w obu przypadkach rezygnujemy z konsumpcji dzisiaj na rzecz konsumpcji w przyszłości.

Zwróć uwagę uczniów na fakt, że bezpieczne inwestowanie wymaga wiedzy na temat **rynku finansowego**. W formie krótkiej pogadanki przedstaw pojęcie rynku finansowego jako miejsca, na którym dokonywane są transakcje instrumentami finansowymi. Powiedz, że **instrument finansowy** to prawo majątkowe, czyli przysługujące nabywcy instrumentu uprawnienie do realizacji jakichś korzyści majątkowych. Wymień te instrumenty finansowe, którymi będziecie się zajmować podczas lekcji: akcje, obligacje, instrumenty pochodne (kontrakty terminowe i opcje).

Ćwiczenie 3. – Mini-dyskusja, czas – 5 minut

Zaproponuj uczniom mini-dyskusję na temat roli rynku kapitałowego, jego zalet i wad. W podsumowaniu uzupełnij ewentualne braki:

Zalety:

- mobilizacja i transformacja kapitału – w inwestycje (pieniądze pracują, a nie leżą w skarpetce),

- właściwa wycena i alokacja – przesuwanie środków w kierunku przedsiębiorstw najlepiej nimi gospodarujących,
- rynek kapitałowy – jako „barometr gospodarki” – wzrost gospodarki poprzedzony jest wzrostami kursów akcji.

Wady: Zwróć uwagę uczniów na zagrożenia związane z inwestowaniem:

- ryzyko inwestycyjne – w co się lokuje,
- ryzyko systemowe – problemy techniczne realizacji zleceń,
- ryzyko nadużyć – fałszywe informacje, pośrednicy-oszuści.

Przypomnij uczniom, że na rynku finansowym można nie tylko zarobić, ale także stracić. Zachęć do pamiętania, że przewidywany większy zysk wiąże się zawsze z większym ryzykiem.

Ćwiczenie 4. - Zalety i wady różnych instrumentów finansowych, czas – 15 minut

Poproś uczniów, aby dobrali się w cztery grupy. Rozdaj im duże arkusze papieru i mazaki. Przygotuj kartki z informacjami na temat różnych instrumentów finansowych (Załączniki 5 – 8). Każda grupa wylosuje jedną kartkę. Zadaniem każdego zespołu będzie sformułowanie zalet i wad wylosowanego instrumentu finansowego. Kontroluj pracę w grupach, udzielaj niezbędnej pomocy, ale nie wyręczaj uczniów.

Po zakończeniu pracy grupy zawieszają swoje plakaty na tablicy za pomocą masy mocującej, a liderzy grup przedstawiają efekty pracy poszczególnych zespołów. Zapytaj uczniów, od czego zależy różne spojrzenie na instrumenty finansowe. Podkreśl, że wiedza na temat różnych instrumentów finansowych ma duże znaczenie praktyczne – daje możliwość ograniczenia różnego rodzaju ryzyka. Przypomnij, że niewłaściwie wykorzystywane instrumenty pochodne mogą być bardzo ryzykowną inwestycją.

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Dla lepszego przyswojenia tematu i poszerzenia wiedzy zaproponuj uczniom obejrzenie filmu „Instrumenty Giełdy Papierów Wartościowych”, czas – 8 minut

<http://impuls.nbportal.pl/pl/cw/prezentacje/prezentacje/instrumenty-gpw>

Zaproponuj uczniom krótkie omówienie obejrzonej prezentacji. – czas – 5 minut.

Zwróć uwagę na te elementy, które zostały przedstawione nieco inaczej niż w czasie lekcji.

Na zakończenie poproś chętnych uczniów o dokończenie zdania: Gdybym był bogaty...

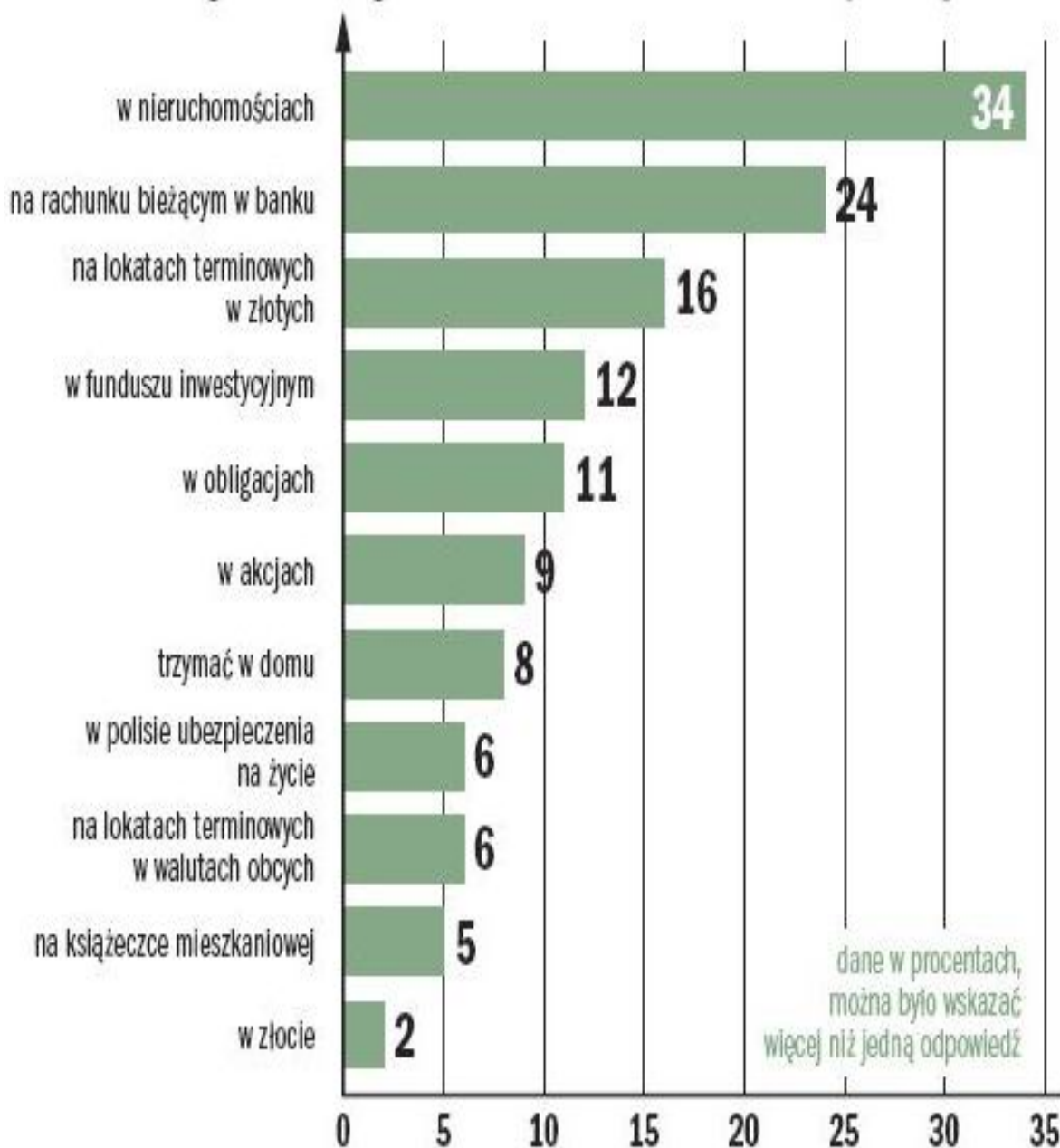
Podziękuj za lekcję i oceń aktywność uczniów.

Opracował:
Andrzej Pierchała

Scenariusz powstał w oparciu o:

1. Materiały kursu – Giełda Papierów Wartościowych i rynek kapitałowy
2. Moje Finanse – materiały dydaktyczne Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości
3. Red. Marek Belka: Ekonomia stosowana, FMP, Warszawa 2004
4. <http://gospodarka.gazeta.pl/pieniadze/1,52983,4589386.html>
5. www.nbportal.pl

Jak Polacy chcieliby lokować lub inwestować pieniądze...

...a jak w rzeczywistości inwestują

Źródło: <http://gospodarka.gazeta.pl/pieniadze/1,52983,4589386.html>

Oszczędzanie

1. Rozsądne wydawanie pieniędzy.

(W tym sensie - ktoś jest OSZCZĘDNY)

2. Rezygnacja z części konsumpcji dzisiaj na rzecz konsumpcji w przyszłości.

3. Ochrona czegoś, co posiadamy.

(„Na czarną godzinę”)

Inwestowanie

Przeznaczanie części naszych środków na obarczone ryzykiem przedsięwzięcie, które może w przyszłości przynieść zysk większy niż te środki.

OBLIGACJE to forma pożyczki udzielonej przez nabywcę obligacji ich emitentowi. Emitent (wystawca obligacji) potwierdza zaciągnięcie określonej kwoty pożyczki i zobowiązuje się do jej zwrotu właścicielowi obligacji w ustalonym terminie wraz z odsetkami.

Oprocentowanie obligacji może być stałe, zmienne lub może go nie być (obligacje zerokuponowe).

Emitentami obligacji mogą być: Skarb Państwa – obligacje skarbowe, jednostki samorządu terytorialnego – obligacje municypalne (komunalne), przedsiębiorstwa – obligacje korporacyjne.

Posiadaczowi obligacji przysługuje wynagrodzenie w formie oprocentowania. Oprocentowanie to może być wypłacane jednorazowo w momencie wykupu lub sukcesywnie, np. co pół roku. Im dłuższy jest okres wykupu, tym wyższy powinien być zysk z obligacji.

Inwestor zakłada rachunek w domu maklerskim, składa zlecenie i za pośrednictwem domu maklerskiego kupuje obligacje.

Na podstawie materiałów kursu – Giełda Papierów Wartościowych i rynek kapitałowy

AKCJE są papierami wartościowymi, które potwierdzają szereg praw zarówno korporacyjnych – udziałowych (prawo do informacji, do wyboru rady nadzorczej, zwoływania walnego zgromadzenia, do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i podejmowania uchwał w czasie jego trwania, do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia do wytoczenia powództwa na rzecz spółki), jak i majątkowych (prawo do dysponowania akcją, do udziału w zysku rocznym –dywidenda, do poboru akcji nowych emisji, prawo do udziału w sumie likwidacyjnej - zwrot wpłaconego kapitału po pokryciu przez spółkę jej zobowiązań).

Akcjonariusz (właściciel akcji) staje się współwłaścicielem majątku spółki. Wielkość posiadanego udziału w kapitale zależy od liczby nabytych akcji. Każda akcja ma wartość nominalną, o znaczeniu księgowym oraz wartość rzeczywistą, czyli rynkową, która się zmienia w zależności od popytu i podaży.

Inwestorzy zapisują się na akcje w punktach obsługi klientów domów maklerskich i nabywają je za ich pośrednictwem.

Na podstawie materiałów kursu – Giełda Papierów Wartościowych i rynek kapitałowy

KONTRAKT TERMINOWY jest instrumentem pochodnym (tworzonym w oparciu o inne instrumenty, zwane instrumentami bazowymi). Jest to transakcja, która jest zawarta dziś, a zostanie zrealizowana w przyszłości. Kontrakt terminowy jest instrumentem pozwalającym na ograniczenie ryzyka inwestycyjnego, ale przy niewłaściwym stosowaniu może być bardzo ryzykowny.

W celu zagwarantowania realizacji transakcji terminowej przez obie strony konieczne jest wpłacenie zaliczki – depozytu zabezpieczającego, w wysokości kilku procent wartości transakcji.

Depozyt zabezpieczający musi być uzupełniany w związku ze zmianami cenowymi kontraktu – musi on być na tyle duży, aby izba rozliczeniowa mogła zamknąć pozycję danego inwestora.

Kontrakty terminowe to rodzaj zakładu o koniunkturę giełdową. Hossa lub bessa na giełdzie powoduje zysk lub stratę dla inwestora. Zarówno zyski jak i straty mogą być bardzo duże.

Na podstawie materiałów kursu – Giełda Papierów Wartościowych i rynek kapitałowy

OPCJA jest instrumentem pochodnym (tworzonym w oparciu o inne instrumenty, zwane instrumentami bazowymi). Pozwala inwestorom zarabiać na zmianach wartości indeksów przy ograniczonym ryzyku. Jest to uprawnienie do dokonania określonej transakcji w określonym czasie, po określonej cenie.

Opcja jest asymetrycznym instrumentem pochodnym – z jednej strony mamy nabywcę, który ma uprawnienie, z drugiej zaś - wystawcę, który ma zobowiązanie. Nabywca opcji ma prawo do sprzedaży instrumentu bazowego – tzw. opcja sprzedaży (put) lub do zakupu instrumentu bazowego – tzw. opcja zakupu (call) po określonej cenie, zwanej ceną wykonania.

W zależności od rodzaju opcji uprawnienie można zrealizować w dowolnym momencie od zakupu do jej wygaśnięcia (tzw. opcja amerykańska) lub wyłącznie w dniu wygaśnięcia (tzw. opcja europejska). Kupujący opcję sprzedaży zarobi, jeśli wartość indeksu wzrośnie powyżej określonego wcześniej poziomu. Przy zakupie opcji sprzedaży – jeśli wartość indeksu spadnie poniżej ustalonego poziomu.

Na podstawie materiałów kursu – Giełda Papierów Wartościowych i rynek kapitałowy